

РЕЙ БРЕДЪРИ СИРЕНАТА

Превод от английски: Нели Константинова, 1979

chitanka.info

Сред студените вълни, далеч от сушата, всяка вечер чакахме да допълзи мъглата. Тя припълзяваше и ние с Макдън смазвахме лагерите и включвахме фара на върха на каменната кула. Макдън и аз, две птици в сумрачното небе...

Червеният лъч... белият... отново червеният търсеха в мъглата самотните кораби. А не видяха ли прожектора, ние имахме и Гласа — мощния плътен глас на нашата Сирена; той се издигаше гръмовно през дрипите на мъглата и уплашените чайки се разпитаха като захвърлени карти за игра, а вълните настръхваха и пяната им съскаше.

— Тук е самотно, но се надявам, че свикваш — каза Макдън.

— Свиквам — отвърнах аз. — Ти за щастие си майстор в разказването.

— Утре ти е ред да отидеш на Голямата земя. — Той се усмихна. — Ще потанцуваш с момичета, джин ще пийнеш.

— Макдън, кажи ми, какво мислиш, когато останеш сам тук?

— За тайните на морето — Макдън запали лулата си.

Осем и четвърт. Студена ноемврийска вечер, отоплението е включено, фарът разхвърля своя лъч на всички страни, в дълбокото гърло на кулата реве Сирената.

По брега в протежение на сто мили няма нито едно населено място, само шосето с редки автомобили, самотно запътило се към морето през пустата местност, а после двете мили студена вода до нашата скала и някой далечен кораб в кой знае коя епоха.

— Тайните на морето — замислено повтори Макдън. — Знаеш ли, че океанът е огромна снежинка, най-огромната снежинка на света? Хиляди багри и форми вечно в движение и никога не се повтарят. Невероятно! Една нощ преди много години стоях тук сам и изведнъж от морските дълбини се заиздигаха риби — всичките риби на морето. Нещо ги бе довело в нашия залив и те заплуваха тук, трептящи и преливащи се, и гледаха ли, гледаха нашия фар — червено-бяло, червено-бяло светеше над тях и аз видях странни очи. Стана ми студено. Чак до полунощ в морето сякаш плуваше огромна паунова опашка. И внезапно съвсем безшумно изчезнаха, изчезнаха всичките тези милиони риби. Не зная, може би идваха отдалеч на поклонение тук? Изумително! И помъчи се да си представиш как им е изглеждала нашата кула: извисява се над водата на двадесет метра, блести с божествена светлина, пророкува с глас на великан. Оттогава не са се

връщали, но нима не им се е сторило, че са застанали пред някакво рибно божество?

Хлад пробяга по гърба ми. Погледнах безкрайната сива площ на морето, простираща се наникъде и в нищото.

— Да-а, какво ли няма в морето... — Макдън развълнувано пуфтеше с лулата, примигваше често. Целия този ден нещо го гнетеше, но не ми казваше какво точно. — Макар и да имаме всевъзможни техники и тъй наречените подводници, все пак ще трябва да минат още десет хиляди години, преди да стъпим в земите на подводното царство, докато пристигнем в потъналия свят и познаем *истинския* страх. Представи си само: там, долу, все още е тристахилядната година преди нашата ера! Ние тук тръбим с всякакви тръби, завладяваме един от друг земите си, а те си живеят в студените морски бездни на дванадесет мили под водата в такива древни времена, като опашката на комета.

— Наистина, древен свят е там.

— Да вървим. Искам да ти кажа нещо и точно сега му е времето.

Бавно се спуснахме по осемдесетте стъпала, разговаряйки. Горещо Макдън бе изключил вътрешното осветление, за да няма отражение в дебелия стъкла. Огромното око на фара с меко бръмчене се въртеше около смазаната ос. И неспирно всеки петнадесет секунди избучаваше Сирената.

— Наистина, съвсем като звяр. — Макдън кимна в отговор на своите мисли. — Огромен самотен звяр вие в нощта. Седи на предела на десетки милиарди години и реве в Бездната: „Аз съм тук, аз съм тук, аз съм тук...“ И Бездната му отговаря, да-да, отговаря! Ти си тук вече три месеца, Джони, и е време да те подготвя. Знаеш ли — той се взря в мрака и мъглата — по това време на годината при фара идва гост.

— Рибните стада, за които ми говореше ли?

— Не, не рибите, нещо друго. Затова и не ти разправих досега, опасявах се да не ме сметнеш за побъркан. Но повече не бива да се чака: ако миналата година съм отбелязал вярно в календара, то трябва да се появи тази нощ. Няма да ти разказвам подробности, сам ще видиш. Седни ей тук. Сутринта, ако искаш, си събери нещата, вземи катера и се върни на Голямата земя, качи се на автомобила си, който те чака край пристанището на носа, подкарай към някое градче и нощем запалвай лампите — за нищо няма да те питам и да те упреквам. Това

се повтаря вече три години и за пръв път аз не съм сам — има кой да потвърди. А сега гледай и чакай.

Мина половин час, от време на време отронвахме по някоя дума. После се уморихме да чакаме и Макдън почна да споделя с мен размишленията си. Той беше измислил цяла история за Сирената.

— Веднъж, преди много години на студения мрачен бряг дошъл един човек, застанал там, вниквайки в бученето на океана, и казал: „Нужен ни е глас, който да вика над морето и да предупреждава корабите; аз ще направя такъв глас. Ще направя глас, който да прилича на всички векове и мъгли, които изобщо са съществували; той ще бъде като празно легло до теб в пролетна нощ, като обезлюден дом, чиято врата отваряш, като голи есенни дървета. Глас, подобен на птиците, които с крясък отлитат на юг, като ноемврийски вятър и като приборя в мрачните, навъсени брегове. Ще направя гласа, толкова самотен, че да не можеш да не го чуеш, и всеки, който го чуе, ще заплаче в себе си и огнищата ще изглеждат по-топли, а хората в далечните градове ще си кажат: «Колко е хубаво, че сме си в къщи.» Ще направя такъв механизъм и глас и ще го нарека Сирената и всеки, който го чуе, ще познае мъката на вечността и краткостта на живота.“

Сирената изрева.

— Измислих тази история, за да ти обясня защо то идва всяка година при фара. Струва ми се, че идва на неговия зов...

— Но... — обадох се аз.

— Ш-ш-ш-т! — прекъсна ме Макдън. — Гледай! Нощта, както вече казах, беше студена, студено бе и на високата кула, светлината лумваше и гаснеше, а Сирената постоянно реवेशе и реवेशе през кълбящата се мъгла. Виждаше се лошо и само на късо разстояние, но все пак това беше морето — морето, което се плъзгаше по нощната земя, плоско, тихо, с цвят на сива тиня, и ние тук двамата, сами във високата кула, а там, в далечината — първо бръчици, после вълна, после хълмче, огромен мехур, пяна. И изведнъж над студената плоскост се показа глава, голяма тъмна глава с огромни очи и шия. А после... не, не тяло, а пак шия и още, и още! Десетина метра над водата се издигна главата върху красивата тънка шия. И чак след това се появи туловището като островче от черни корали, миди и раци. Потръпна гъвкавата опашка. Дължината на туловището от главата до

края на опашката беше, както ми се стори, около двадесет и пет, тридесет метра.

Не зная какво казах, но казах нещо.

— Спокойно, момче, спокойно — прошепна Макдън.

— Невъзможно е! — възкликнах аз.

— Грещиш, Джони, невъзможните сме *ние*. То си е същото, каквото си е било и преди десет милиона години. *То* не се е променило. *Ние* сме тези, които сме се променили, ние и целият тукашен свят сме се изменили, станали сме невъзможни. *Ние!*

Бавно и величествено плуваше то в ледената вода, там, в далечината. Разпокъсаната мъгла се стелеше над водата, заличавайки за миг очертаванията му. Очите на чудовището хващаха, задържаха и отразяваха нашия мощен лъч — червено-бяло, червено-бяло. Струваше ми се, че високо издигнатият кръгъл диск предава някакво послание с древен шифър. Чудовището беше безмълвно като мъглата, през която плуваше.

— Това трябва да е някакъв динозавър! — Приседнах и се хванах за перилата.

— Да, сигурно е от тази порода.

— Но те нали са измрели!

— Не, просто са се оттеглили в Бездната. Дълбоко-дълбоко, в глъбините на дълбокото, в Бездната. Какво ще кажеш, Джони, изразителна дума, нали, колко нещо се съдържа в нея: Бездна. В нея е целият студ, целият мрак и цялата дълбина на света.

— Сега какво ще правим?

— Какво да правим ли? Тук имаме работа, не можем да си отидем. И освен това тук е по-безопасно, отколкото в лодката. Докато стигнеш до брега... а звярът, макар и да е голям като миноносец, плува не по-бавно от него.

— Но защо, защо точно тук идва?

В следния миг получих отговор. Сирената изрева. Чудовището отвърна.

В този рев имаше милиони години вода и мъгла. В него имаше толкова болка и самота, че аз потреперих. Чудовището реवेशе към кулата. И Сирената реवेशе. Чудовището отново изрева. И Сирената изрева. Чудовището разтвори огромната си зъбата паст и от нея се изтръгна звук точно като гласа на Сирената. Самотен, мощен, далечен.

Гласът на безизходица, на непрогледна тъма, на студена нощ, на отхвърленост. Такъв беше този рев.

— Е, сега разбра ли защо идва тук? — прошепна Макдън.

Кимнах.

— Цяла година, Джони, цяла година нещастното чудовище лежи в Бездната на хиляди мили от брега, на двадесет мили дълбочина и чака. Може би е на един милион години този самотен звяр. Представяш ли си само: да чакаш един милион години? Ти би ли могъл? Може би то е последното от целия вид. Кой знае защо тъй ми се струва. И ето че преди пет години идват тук хора и построяват този фар. Слагат тук своята Сирена и тя реве, реве над Бездната, където, представи си, ти си се оттеглил, за да спиш и да копнееш за свят, в който ще има хиляди подобни на теб; но сега ти си сам, съвсем сам на света, който не е за теб, в който трябва да се криеш. А гласът на Сирената ту зове, ту млъква, ту зове, ту замлъква и ти се пробуждаш на тинестото дъно на Бездната, и очите ти се отварят като огромни бленди на фотоапарат, и ти почваш да се издигаш бавно-бавно, защото на плещите ти е бремето на океана, една огромна тежест. А зовът на Сирената, толкова слаб и познат, долита от хиляди мили, пронизва плътта на водата, а пещта в твоя търбух развива пара и ти плуваш нагоре, плуваш бавно-бавно. Унищожаваш ята трески и пълчища медузи и се издигаш все по-високо, издигаш се над цялата есен, месец след месец — септември, когато започват мъглите, октомври, когато мъглите са още по-гъсти, а Сирената все те зове и в края на ноември, след като ти ден подир ден си се приспособявал към налягането, издигайки се по метър-два на час, ти си на повърхността и си жив. По принуждение плуваш бавно: ако се издигнеш изведнъж, ще получиш разрив. Затова минават три месеца, докато изплуваш, и още толкова дни път през ледената вода те отделя от фара. И ето че на края ти си тук — там вън, в нощта, Джони, — най-голямото чудовище, което познава Земята. А ето го и фара, който те зове: същата дълга шия стърчи от водата и като че ли същото тяло, но най-важното — съвсем същия глас като твоя. Разбираш ли. Джони, сега разбираш ли?

Сирената реवेशе. Чудовището отвърщаше.

Виждах всичко и разбирах всичко: милиони години самотно очакване — кога, кога ли ще се върне онзи, който никак не иска да се върне? Милиони години самота на дъното на морето, безумен брой

векове в Бездната, небето се е изчистило от летящите гущери, на материка са пресъхнали блатата, лемуриите и острозъбите тигри са си отживели времето и нозете им лепнат по асфалтени полета, а по хълмовете като бели мравки се суетят хора.

Ревът на Сирената.

— Миналата година — продължи Макдън — това същество плува цялата нощ наоколо — кръг след кръг, кръг след кръг. Но не се приближаваше — сигурно от недоумение. А може би се е страхувало. И се сърдеше — шега ли е толкова път да биеш! А на сутринта мъглата изведнъж се разсея, изгря ярко слънце и небето стана по-синьо, отколкото на картина. И чудовището избяга от топлината и мълчанието, отплувай не се върна. Струва ми се, че цялата тази година то непрекъснато е мислило, блъскало си е главата...

Чудовището беше само на стотина метра от нас, то ревеше и Сирената ревеше. Когато лъчът докосваше очите му, получаваше се огън-лед, огън-лед.

— Ето това е животът — каза Макдън. — Всичко все едно и също: единият чака другия, а него го няма и няма. Винаги някой обича някого по-силно, отколкото го обичат. И настъпва час, когато ти се приисква да убиеш този, когото обичаш, за да не те измъчва повече.

Чудовището се понесе към фара. Сирената ревеше.

— Да видим сега какво ще стане — каза Макдън.

И изключи Сирената.

Настъпи тишина, толкова дълбока, че в стъклената кабина чувахме как бият сърцата ни, чувахме бавното гладко въртене на фара.

Чудовището спря, вцепени се. Огромните му очи-прожектори примигваха. Разтвори паст и изръмжа като вулкан. Обърна глава на една страна, после на другата, сякаш търсеше потъналия в мъглата звук. Погледна към фара. И отново изръмжа. Изведнъж зениците му пламнаха. Изправи туловището си, удряйки по водата, и се хвърли към кулата с изражение на ярост и мъка в огромните си очи.

— Макдън! — изкрещях. — Включи Сирената!

Макдън хвана прекъсвача. В момента, когато го включваше, чудовището отново се изправи. Мярнаха се мощните му крайници и бляскащата паяжина на рибешката кожа между пръстовидните израстъци, които задраскаха кулата. Огромното око от дясната страна на изкривената от страдание муцуна пламтеше пред мен като казан, в

който можеш да паднеш със задавен вик. Кулата се разтърси. Сирената ревеше и чудовището ревеше. То обхвана кулата и зъбите му изскърцаха по стъклото; посипаха ни парчета стъкло.

Мақдън хвана ръката ми.

— Надолу! Бързо!

Кулата се олюля и поддаде. Сирената и чудовището ревяха. Втурнахме се през глава надолу по стълбите.

— По-бързо!

Успяхме да се вмъкнем в мазето под стълбата в момента, когато кулата над нас почна да се срутва. Хиляди удари на падащи камъни, кулата се тресеше. Сирената се задави. Чудовището се стовари върху кулата. Кулата се сгромоляса. Стояхме с Мақдън безмълвни и слушахме как се сригваше нашият свят.

И толкова. Само мрак и плясъкът на вълните в купчината разбити камъни. Но и...

— Слушай — тихо каза Мақдън. — Слушай.

След секунда дочух. Отначало свистенето на поеман въздух, после жалното скимтене, объркаността, самотата на огромния звяр, който, изпълвайки въздуха с противния мирис на туловището си, лежеше безсилно над нас, отделен само от един пласт тухли. Чудовището задъхано ревеше. Кулата бе изчезнала. Светът изчезна. Гласът, който го зовеше през милионите години, бе изчезнал. И чудовището, раззидало паст, ревеше и ревеше с мощния глас на Сирената. А корабите, които минаваха оттам нея нощ, макар и да не виждаха светлината, чуваха гласа и си мислеха: „Да, ето го и него — самотния глас на Сирената в Лоусъм бей^[1]! Значи, всичко е наред. Минали сме носа.“

И така до сутринта.

Палещото слънце вече клонеше на запад, когато спасителната команда разчисти камарата камъни над мазето.

— Срути се и толкова — мрачно им каза Мақдън. — Вълните я разбиха и тя се разруши.

Той ме оципа по ръката.

Никакви следи, тихо море, синьо небе. Само острият мирис на водорасли откъм зеленикавата тиня по останките от кулата и по крайбрежните скали. Бръмчаха мухи. Океанът се плискаше.

Следващата година построиха нов фар, но аз по това време почнах работа в града, ожених се и имахме уютна, топла къщичка, чиито прозорци златеят в есенните вечери, когато вратата е затворена, а от комините се издига дим. Макдън беше пазач на новия фар, изграден по негови указания от железобетон.

— За всеки случай — обясняваше той.

Новият фар беше готов през ноември. Веднъж късно вечерта отидох сам на брега, спрях там, загледах се в сивите вълни и се ослушах за гласа на новата Сирена: един... два-три... четири пъти в минута, далеч в морето, самотен.

Чудовището? Повече не се е появявало.

— Отиде си — каза ми Макдън. — Отиде си в Бездната. Разбра, че на този свят не бива да обичаш прекалено силно. Отиде си в дълбините, в Бездната да чака още милион години. Горкото! Все да чакаш, да чакаш, да чакаш... Да чакаш.

Стоях в колата и слушах. Не виждах нито кулата, нито прожектора над Лоусъм бей. Само чувах Сирената... Сирената... Сирената... Струваше ми се, че чудовището реве.

Искаше ми се да кажа нещо, но какво?

[1] Самотният залив (англ.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.